

מוציאת אסתר

עם פירוש רש"י

ברכות קודם קריאת המגילה

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל מִקְרָא מְגִלָּה:**

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאַבּוֹתֵינוּ
בִּיָּמֵי הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה:**

בברכת שהחיינו כיום, נכון לכוון גם על משלוח מנות וסעודת פורים.

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיֵּינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ
לְזֶמֶן הַזֶּה:**

בְּזִכְרֹת אֶסְתֵּר

א וַיְהִי בַיָּמִי אַחֲשֵׁרוֹשׁ הָהוּא אַחֲשֵׁרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהַדּוּ וְעַד-כּוֹשׁ
שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה: ב בַּיָּמִים הָהֵם בְּשִׁבְתּוֹ הַמֶּלֶךְ
אַחֲשֵׁרוֹשׁ עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה: ג בְּשָׁנַת שָׁלוֹשׁ
לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֵּה לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו חֵיל | פָּרַס וּמְדֵי הַפָּרְתִּימִים
וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת לִפְנָיו: ד בַּהֲרֹאתוֹ אֶת-עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת-
יָקָר תַּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים רַבִּים שְׂמוֹנִים וּמֵאֵת יוֹם: ה וּבְמָלוּאֵת |
הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל-הָעָם הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה
לְמַגְדּוֹל וְעַד-קֶטֶן מִשְׁתֵּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲצָר גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ: ו
חֹר | כֶּרֶס וּתְכֵלֶת אַחוּז בַּחֲבִלֵי-בּוץ וְאַרְגָּמָן עַל-גְּלִילִי כֶסֶף
וְעִמּוּדֵי שֵׁשׁ מִטּוֹת | זָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַּת בַּהֲטָוֶשֶׁשׁ וְדָר וְסִחְרָת:
ז וְהַשְׁקוֹת בְּכָלִי זָהָב וְכֵלִים מְכֵלִים שׁוֹנִים וַיֵּין מַלְכוּת רַב כִּיד
הַמֶּלֶךְ: ח וְהַשְׁתִּיָּה כֶדֶת אֵין אִנֶּס בִּי-כֵן | יִסֹּד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל-רַב בֵּיתוֹ

א ויהי בימי אחשורוש. מלך פרס היה שמלך תחת כורש לסוף שבעים שנה של גלות בבל:
הוא אחשורוש. הוא כרשעו מתחלתו ועד סופו: המלך. שמלך מעלמו ולא היה מזרע
המלוכה: מהדו ועד כוש וגו'. המלך על מאה ועשרים ושבע מדינות כמו שמולך מהדו
ועד כוש שעומדים זה אלל זה וכן (מלכים א' ד) כי הוא רודה בכל עבר הנהר מתפסח ועד
עזה שהיה רודה בכל עבר הנהר כמו שהוא רודה מתפסח עד עזה: ב כשבת המלך
אחשורוש וגו'. כשנתקיים המלכות בידו ורבותינו פירשוהו בעניין אחר במסכת מגילה: ג
הפרתמים. שלטונים כלשון פרס: ד ימים רבים. עשה להם משתה: ה גנת. מקום זרעוני
ירקות: ביתו. נטוע באילנות: ו חור כרפס ותכלת. מיני בגדים לבעונים פירס להם
למלכות: אחוז בחבלי בוך וארגמן. מרוקמים בפתילי בוך וארגמן אותן פרס להם על
גלילי כסף ועל עמודי שש: מטות זהב וכסף. ערך לישיב עליהם לסעודה: על
רצפת. קרקעות של בהט ושש וגו' מיני אבנים טובות פירשו רבותינו, ולפי משמעות המקרא
כך שמש: ז והשקות בכלי זהב. כמו ולהשקות: שונים. משונים זה מזה וכן ודתייהם שונות,
ורבותינו דרשו מה שדרשו: ויין מלכות רב. הרבה, ורבותינו אמרו שהשקה אותם כל אחד
ואחד ויין שהוא זקן ממנו: ח כדת. לפי שיש סעודות שכופין את המסובין לשתות כלי גדול
ויש שאינו יכול לשתותו כי אם בקושי אבל כאן אין אונס:

בְּגִיטָה אֶסְתֵּר

לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹן אִישׁ-וָאִישׁ: ט גַּם וְשָׂתִי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה
מִשְׁתָּה נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ: י בַּיּוֹם
הַשְּׂבִיעִי כָּטוֹב לִב-הַמֶּלֶךְ בֵּינָן אָמַר לְמַהוּמָן בְּזָתָא חֲרִבּוֹנָא בְּגִתָּא
וְאַבְגָּתָא זֹתָר וְכִרְפָּס שְׂבַעַת הַסְּרִיסִים הַמְּשֻׁרְתִּים אֶת-פָּנֵי הַמֶּלֶךְ
אַחֲשֻׁרוּשׁ: יא לְהֵבִיא אֶת-וְשָׂתִי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר
מַלְכוּת לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת-יָפְיָהּ כִּי-טוֹבַת מְרָאָה הִיא:
יב וְתִמְאֵן הַמַּלְכָּה וְשָׂתִי לָבֹא בְּדֶבֶר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בֶּיַד הַסְּרִיסִים
וּיקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעָרָה בּוֹ: יג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לְחַכְמִים יֹדְעֵי הָעֵתִים כִּי-כֵן דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָל-יֹדְעֵי דֵת וְדִין: יד
וְהִקְרַב אֵלָיו כְּרִשְׁנָא שְׁתָּר אֲדַמְתָּא תְּרִשִׁישׁ מֶרֶס מְרִסְנָא מְמוּכָן
שְׂבַעַת שָׂרִי | פָּרַס וּמְדִי רֹאִי פָּנֵי הַמֶּלֶךְ הִישָׁבִים רֵאשְׁנָה בַּמַּלְכוּת:
טו בְּדַת מַה-לַּעֲשׂוֹת בַּמַּלְכָּה וְשָׂתִי עַל | אֲשֶׁר לֹא-עָשְׂתָה אֶת-
מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ בֶּיַד הַסְּרִיסִים: טז וַיֹּאמֶר (מוֹמְכָן)
מְמוּכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל-הַמֶּלֶךְ לִבְדּוֹ עֹוְתָה וְשָׂתִי
הַמַּלְכָּה כִּי עַל-כָּל-הַשָּׂרִים וְעַל-כָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל-מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ: יז כִּי-יֵצֵא דְבַר-הַמַּלְכָּה עַל-כָּל-הַנָּשִׁים לְהַבְזֹזֹת

יסד. לשון יסוד כלומר כן תקן וזוה: על כל רב ביתו. על כל שרי הסעודה שר האופיס ושר
הטבחיס ושר המשקים: לעשות כרצון איש ואיש. לכל אחד רלונו: י ביום
השביעי. רבותינו אמרו שבת היה: יב ותמאן המלכה ושתי. רבותינו אמרו לפי שפירחה
בה לרעת כדי שתמאן ותהרג לפי שהיתה מפשטת בנות ישראל ערומות ועושה בהן מלאכה
בשבת נגזר עליה שתפסד ערומה בשבת: ויקצף. ששלחה לו דברי גנאי: יג כי כן דבר
המלך. כי כן מנהג המלך בכל משפט לשון את הדבר לפני כל יודעי דת ודין: יד והקרב
אליו. לערוך דבריו לפניו [אלו הם כרשנא שתר וגו']: טז בדת מה לעשות. מוסב על
ויאמר המלך לחכמים: טז עותה. לשון עון: יז כי יצא דבר המלכה על כל הנשים. זה
שבזתה את המלך על כל הנשים להבזות אף הן את בעליהם:

בְּגִיכָת אֶסְתֵּר

בְּעֲלִיָּהֶן בְּעִינֵיהֶן בְּאַמְרֵם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁוּרוֹשׁ אָמַר לְהִבִּיא אֶת־וְשֹׁתֵי
הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא־בָאָה: יח וַהֲיוּם הַזֶּה תֵּאֱמַרְנָה | שָׁרוֹת פָּרֶס־
וּמְרִי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכָל שְׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְרִי בְּזִיוֹן
וְקֶצֶף: יט אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא רֶבֶר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו וַיִּכְתֹּב בְּדַתִּי
פָּרֶס־וּמְרִי וְלֹא יַעֲבֹר אֲשֶׁר לֹא־תָבֹא וְשֹׁתֵי לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
אַחֲשֵׁוּרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לְרַעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה: כ וַנִּשְׁמַע
פֶּתַגְם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כִּי רָבָה הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים
יִתְּנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן לְמַגְדּוֹל וְעַד־קֶטֶן: כא וַיִּיטֵב הַדָּרָר בְּעִינֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כְּדָבָר מְמוּכָן: כב וַיִּשְׁלַח סָפְרִים אֶל־כָּל־
מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְאֶל־עַם וְעַם כְּלִשׁוֹנוֹ
לְהִיזוֹת כָּל־אִישׁ שַׁרְר בְּבֵיתוֹ וּמַדְבַּר כְּלִשׁוֹן עַמּוֹ:

ב « אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּשָׁף חֲמַת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁוּרוֹשׁ זָכַר אֶת־
וְשֹׁתֵי וְאֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָהּ וְאֵת אֲשֶׁר־נִגְזַר עָלֶיהָ: כ וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי־
הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתָיו יִבְקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ נַעֲרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מְרָאָה: ג
וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינֹת מַלְכוּתוֹ וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־נַעֲרָה־
בְּתוּלָה טוֹבַת מְרָאָה אֶל־שׁוֹשֵׁן הַבִּירָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הַגָּא
סָרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנֹתֵן תַּמְרוּקִיָּהָ: ד וַהֲנַעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטֵּב

יח תֵּאֱמַרְנָה שְׁרוֹת פָּרֶס וּמְרִי. לְכָל שְׂרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת הַדָּבָר הַזֶּה וְהָרִי זֶה מִקְרָא קָלָר: וְכִדִּי
בְּזִיוֹן. וַיֵּשׁ כְּדָבָר הַזֶּה הִרְבֵּה בְּזִיוֹן וְקֶצֶף: יט דְּבַר מַלְכוּת. גִּזְרַת מַלְכוּת שֶׁל נִקְמָה שְׁלוֹה
לְהוֹרִגָה: וַיִּכְתֹּב בְּדַתִּי פָּרֶס וּמְרִי. כִּסְפֵּרִי חוֹק וּמִנְהַג הַמַּלְכוּת: וְלֹא יַעֲבֹר. חוֹק זֶה
מִבְּעִינֵיהֶם שֶׁהָאֵל זֶה חוֹק וְזֶה לְכָל הַבְּזוּיָה אֵת בְּעִלָּה: אֲשֶׁר לֹא תָבֹא וְשֹׁתֵי. וְלִכְךָ
נִהְרָגָה: כב וּמַדְבַּר כְּלִשׁוֹן עַמּוֹ. כּוֹפֵה אֵת אֲשֶׁתוֹ לְלַמֵּד אֵת לִשׁוֹן אֵם הִיא בֵּת לִשׁוֹן אַחֵר:
ב « זָכַר אֶת וְשֹׁתֵי. אֵת יָפִיָּה וְנַעֲנֵב: ג וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים. לְפִי שְׁכָל פְּקִיד וּפְקִיד יְדוּעוֹת
לוֹ נָשִׁים הַיּוֹפִיּוֹת שֶׁבְּמִדְיָנָתוֹ: תַּמְרוּקִיָּהָ. הֵן דְּבָרִים הַמִּנְחַלְחִין כְּמוֹ מוֹרֵק וְשׁוֹטָף, שְׁמֵן עֵרֶב
וּמִינֵי סַמִּינִים וְכַסְמִים הַמְטַהֲרִין וּמַעֲדִינִין אֵת הַבָּשָׂר:

בגִּילת אֶסְתֵּר

בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וְשִׁתִּי וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ
כֵּן: ^ה אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה וְשִׁמוֹ מֶרְדֳּכִי בֶן
יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי: ^ו אֲשֶׁר הִגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עַם־
הַגָּלָה אֲשֶׁר הִגְלָתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל: ^ז וַיְהִי אֲמֹן אֶת־הַדֹּסָה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דָּדּוּ בִּי אֵין לָהּ אָב
וְאִם וַהֲנַעֲרָה יִפְתָּ־תֹאֵל וְטוֹבַת מְרָאָה וּבִמּוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לִקְחָהּ
מֶרְדֳּכִי לֹו לְבַת: ^ח וַיְהִי בְּהַשְׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהַקְבֵּץ נְעֻרוֹת
רְבוֹת אֶל־שׁוֹשֵׁן הַבִּירָה אֶל־יָד הַגִּי וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ
אֶל־יָד הַגִּי שְׁמֵר הַנָּשִׁים: ^ט וַתֵּיטֵב הַנַּעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד
לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תַּמְרוּקִיָּה וְאֶת־מְנוּתָהּ לָתֵת לָהּ וְאֵת שִׁבְעַת
הַנְּעֻרוֹת הָרְאיוֹת לָתֵת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁנֶנָּה וְאֶת־נְעֻרוֹתֶיהָ
לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים: ^י לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מּוֹלְדֹתָהּ בִּי
מֶרְדֳּכִי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תִגִּיד: ^{יא} וּבְכָל־יוֹם וָיוֹם מֶרְדֳּכִי מְתַהַלֵּךְ
לְפָנֵי חֹצֵר בֵּית־הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יַּעֲשֶׂה בָּהּ:
יְבַהֲגֶיעַ תֹּרֶנָּה וְנַעֲרָה לְבּוֹא | אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוּשׁ מִקֶּץ הַיּוֹת
לָהּ בְּדַת הַנָּשִׁים שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ בִּי כֵן יִמְלָאוּ יְמֵי מְרוּקִיָּהן שְׁשָׁה

^ה אִישׁ יְהוּדִי. על שגלה עם גלות יהודה כל אותן שגלו עם מלכי יהודה היו קרויים יהודים
בין הגוים ואפילו משבט אחר הם: אִישׁ יְמִינִי. מבנימין היה כך פשוטו, ורבותינו דרשו מה
שדרשו: ^ז לו לבת. רבותינו פירשו לבית לאשה: ^ט ויבהל את תמרדוקיה. זרין וממהר בשלה
משל כולן: הראיות לתת לה. לשרתה וכן עושין לכולן ורבותינו דרשו מה שדרשו: וישננה.
שינה אותה: ^י אשר לא תגיד. כדי שיאמרו שהיא ממספחה בזויה וישלחוה שם ידעו שהיא
ממספחת שאל המלך היו מחזיקים בה: ^{יא} ומה יעשה בה. זה אחד משני דליקים שניתן
להם רמז יסועה דוד ומרדכי דוד שנאמר (שמואל א יז) גם את הארי גם הדוב הכה עבדך
אמר לא בא לידי דבר זה אלא לסמוך עליו להלחם עם זה וכן מרדכי אמר לא אירע ללדקת
זו שתלקח למסכב ערל אלא שעתידה לקום להושיע לישראל לפיכך היה מחזר לדעת מה יהא
בסופה: יב תר. זמן:

בְּגִיכָת אֶסְתֵּר

חֲדָשִׁים בְּשָׁמֶן הַמֶּלֶךְ וְשֵׁשֶׁה חֲדָשִׁים בְּבִשְׁמִים וּבִתְמָרוֹקֵי הַנָּשִׁים:
יג וּבָזָה הַנְּעֵרָה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ לָבוֹא
עִמָּה מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ: יד בַּעֲרַב | הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא
שָׁבָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים שְׁנֵי אֶל־יָד שֶׁשְׁשָׁנָה סָרִיס הַמֶּלֶךְ שָׁמַר
הַפִּילִגְשִׁים לֹא־תָבוֹא עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־חֲפִיץ בָּהּ הַמֶּלֶךְ
וְנִקְרָאָה בְּשֵׁם: טו וּבַהֲגִיעַ תִּרְ־אֶסְתֵּר בֵּת־אֲבִיחֵיל יָד מְרֻדָּכִי אֲשֶׁר
לָקַח־לוֹ לְבֵת לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דָּבָר כִּי אִם אֶת־אֲשֶׁר
יֹאמַר הִגִּי סָרִיס־הַמֶּלֶךְ שָׁמַר הַנָּשִׁים וְתִהְיֶה אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חֵן בְּעֵינֵי
כָּל־רֵאִיָּה: טז וְתִלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוֹשׁ אֶל־בֵּית מַלְכוּתוֹ
בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא־חֹדֶשׁ טֵבֶת בְּשָׁנַת־שִׁבְעָה לְמַלְכוּתוֹ: יז וַיֵּאָהֵב
הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר מִכָּל־הַנָּשִׁים וַתִּשְׂאֶ־חֵן וַחֲסֵד לְפָנָיו מִכָּל־
הַבְּתוּלֹת וַיִּשָּׂם כֶּתֶר־מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיְמַלִּיכָהּ תַּחַת וְשֵׁתִי: יח
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל־שָׂרָיו וְעַבְדָּיו אֶת מִשְׁתֶּה אֶסְתֵּר
וְהִנָּחָה לְמַדִּינֹת עֲשֵׂה וַיִּתֵּן מִשְׂאֵת כִּיד הַמֶּלֶךְ: יט וּבַהֲקִבֵץ בְּתוּלֹת
שְׁנִית וּמְרֻדָּכִי יָשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ: כ אֵין אֶסְתֵּר מַגִּדַת מוֹלַדְתָּהּ
וְאֶת־עִמָּה כֹּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מְרֻדָּכִי וְאֶת־מֵאֲמַר מְרֻדָּכִי אֶסְתֵּר
עָשָׂה כֹּאֲשֶׁר הִיתָה בְּאִמְנָה אִתּוֹ: כא בַּיָּמִים הָהֵם וּמְרֻדָּכִי
יָשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קִצְצָהּ בְּגָתָן וְתָרַשׁ שְׁנֵי־סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמָרֵי

יג כל אשר תאמר. כל שחוק ומיני זמר: יד אל בית הנשים שני. השני: טז בחדש העשירי.
עת לנה שהגוף נהנה מן הגוף זימן הקב"ה אותו עת לינה כדי לחבבה עליו: יז מכל הנשים.
הבטולות שאף נשים הבטולות קבץ: יח והנחה למדינות עשה. לכבודה הניח להם מן המס
שעליהם: ויתן משאת. שלח דורנות להם והכל כדי לפתותה אולי תגיד מולדתה, ואף על פי
כן: כ אין אסתר מגדת מולדתה. לפי שמרדכי יושב בשער המלך המזרזה והמרמזה על כך:
כא לשלח יד. להסקותו סם המות:

בְּגִיטָה אֶסְתֵּר

הַסֹּף וַיִּבְקְשׁוּ לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחְשֵׁרֶשׁ: כב וַיֹּדַע הַדָּבָר לְמַרְדֳּכָי וַיְגֵד לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מַרְדֳּכָי: כג וַיִּבְקֶשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתְּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל-עֵץ וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

ג א אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדֵּל הַמֶּלֶךְ אַחְשֵׁרֶשׁ אֶת-הֶמֶן בֶּן-הַמִּדְיָא הָאֶגְגִּי וַיִּנְשְׂאֵהוּ וַיִּשֵּׂם אֶת-כֶּסָּאוֹ מַעַל כָּל-הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אָתּוֹ: ב וְכָל-עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר-בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהֶמֶן כִּי-בֵן צֹהֵל-לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמַרְדֳּכָי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה: ג וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר-בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמַרְדֳּכָי מִדּוּעַ אַתָּה עוֹזֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ: ד וַיְהִי (באמרם) בְּאֶמְרָם אֵלָיו יוֹם וַיּוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיְגִידוּ לְהֶמֶן לְרֹאוֹת הֵיעַמְדוּ דְּבָרֵי מַרְדֳּכָי כִּי-הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר-הוּא יְהוּדִי: ה וַיֵּרָא הֶמֶן כִּי-אֵין מַרְדֳּכָי כָּרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמְלֹא הֶמֶן חֲמָה: ו וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמַרְדֳּכָי לְבַדּוֹ כִּי-הִגִּידוּ לוֹ אֶת-עַם מַרְדֳּכָי וַיִּבְקֶשׁ הֶמֶן לְהַשְׁמִיד אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל-מְלָכוֹת אַחְשֵׁרֶשׁ עִם מַרְדֳּכָי: ז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא-חֹדֶשׁ נִסָּן בְּשָׁנָה שְׁתִּיתִים עֶשְׂרִיה לַמֶּלֶךְ אַחְשֵׁרֶשׁ הִפִּיל פּוֹר הָהוּא הַגּוֹרֵל לִפְנֵי הֶמֶן מִיּוֹם | לַיּוֹם וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם-

כב וַיֹּדַע הַדָּבָר לְמַרְדֳּכָי. שְׁהִיו מִסְפָּרִים דְּבָרֵיהֶם לִפְנֵינוּ בְּלִשׁוֹן טְרַסִּי וְאֵין יוֹדְעִים שְׁהִיה מַרְדֳּכָי מְכִיר בְּצַבְעִים לְשׁוֹנוֹת שְׁהִיה מִיוֹסְבִי לְשַׁכְתַּת הַגּוֹזֵת: כג וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים. הַטּוֹבָה שְׁעָסָה מַרְדֳּכָי לַמֶּלֶךְ:

ג א אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. שְׁבִרְאֵת רְפוּאָה זוֹ לִהְיוֹת לְתַשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל. גִּדֵּל הַמֶּלֶךְ וְגו'. אֵת הֶמֶן. שְׁהַקְבִּי'ה בּוֹרָא רְפוּאָה לְמַכְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל קוֹדֵם שִׁיבִיא הַמַּכָּה עֲלֵיהֶם: ב כְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים. שְׁעָסָה עֲלֵמּוֹ אֱלֹהִים לְפִיכָךְ וּמַרְדֳּכָי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה: ד הֵיעַמְדוּ דְּבָרֵי מַרְדֳּכָי. הָאֹמֶר שֶׁלֹּא יִשְׁתַּחֲוֶה עוֹלָמִית כִּי הוּא יְהוּדִי וְהוֹזֵהֵר עַל עַ"א: ז הִפִּיל פּוֹר. הִפִּיל מִי שְׁהִפִּיל וְלֹא פִירֵשׁ מִי וּמִקְרָא קֹנֶר הוּא: הוּא הַגּוֹרֵל. הַכְּתוּב מִפְרָשׁ וְמֵהוּ הַפּוֹר הוּא גּוֹרֵל הִפִּיל הַגּוֹרֵל בְּאִיזָה חֹדֶשׁ יִלְלִית: מִיּוֹם לַיּוֹם. בְּאִיזָה יוֹם בְּחֹדֶשׁ שְׁלִילִית:

בְּגִיטָה אֶסְתֵּר

עָשָׂר הוּא-חֹדֶשׁ אֲדָר: ^ה וַיֹּאמֶר הָמֶן לַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁוּרוּשׁ יִשְׁנֶה עִם-אֶחָד מִפָּאָר וּמִפָּרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינֹת מְלָכוּתְךָ וְדַתִּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל-עָם וְאֶת-דַּתִּי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין-שׁוּה לְהַנִּיחָם: ^ט אִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכְתֹּב לְאַבְדָּם וְעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כֶּכֶר-כֶּסֶף אֲשָׁקוּל עַל-יְדֵי עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל-גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ: וַיִּסֵּר הַמֶּלֶךְ אֶת-טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֶּנָּה לְהָמָן בֶּן-הַמַּרְתָּא הָאֲגָגִי צָרֵר הַיְּהוּדִים: ^י וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתַן לְךָ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ: ^י וַיִּקְרָאוּ סִפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁלוּשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכְתֹּב בְּכָל-אֲשֶׁר-צִוָּה הָמָן אֶל אַחֲשֵׁוּרְפַּנִּי-הַמֶּלֶךְ וְאֶל-הַפָּחוֹת אֲשֶׁר | עַל-מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל-שָׂרֵי עָם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָּבָה וְעַם וְעַם כָּל-שְׁנוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁוּרֶשׁ נִכְתָּב וְנִחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ: ^י וַנִּשְׁלֹחַ סִפְרִים בֵּיַד הָרָצִים אֶל-כָּל-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים מִנֶּעַר וְעַד-זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בְּשָׁלוּשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנִים-עָשָׂר הוּא-חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז: ^י פֶּתִשְׁגָּן הַכְּתָב לְהַנְתֵּן דָּת בְּכָל-מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל-הָעַמִּים לְהִיזֹת עֲתָרִים לַיּוֹם הַזֶּה: ^{טו} הָרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים בְּדִבַּר הַמֶּלֶךְ וְהָדָת נִתְּנָה בְּשׁוּשָׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן יֵשְׁבוּ לַשְׁתֹּת וְהָעִיר שׁוֹשָׁן נְבוּכָה:

ה ואת דתי המלך. לתת מס לעבודת המלך: אין שוה. אין חשש כלומר אין בלע: ט יכתב לאבדם. יכתב ספרים לשלוח לשרי המדינות לאבדם. י ויסר המלך את טבעתו. הוא מתן כל דבר גדול שישאלו מאת המלך להיות מי שהטבעת בידו שליט בכל דבר המלך: י ונשלוח ספרים. ויהיו נשלחים ספרים איש"טרא טרמי"ש בלע"ז והוא מגזרת (שופט"י) יא) אם נלחוס נלחם (ש"א א ב) הגלה גלית (הוסע י) נדמה נדמה: בשלושה עשר לחדש שנים עשר. ביום י"ג לאותו חדש שהוא י"ב לחדשי הסנה: יד פתשגן. לשון ארמי ספור הכתב דרישממ"נט בלעז: להנתן דת. ליווי הכתב שהיה אומר להנתן חוק גזירת המלך: גלוי לכל העמים. דבר זה: טו והדת נתנה בשושן. מקום שהיה המלך שם ניתן החוק בו ביום להיות עתידים ליום י"ג לחדש אדר לכך: והעיר שושן נבוכה. היהודים שנה:

בגִּילת אֶסְתֵּר

ד א וּמִרְדֵּכִי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מִרְדֵּכִי אֶת־בְּגָדָיו
וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וְאַפֵּר וַיֵּצֵא בַּתּוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדֹלָה
וּמָרָה: ב וַיָּבֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ
בְּלְבוֹשׁ שָׂק: ג וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וּדְתוֹ
מְגִיעַ אֲבָל גְּדוֹל' לַיהוּדִים וְצוּם וּבְכִי וּמִסְפָּד שָׂק וְאַפֵּר יַעַע
לָרַבִּים: ד (וּתְבוּאִינָה) וַתְּבוֹאנָה נְעֻרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיִּגִּידוּ לָהּ
וַתַּתְּחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מִרְדֵּכִי
וּלְהַסִּיר שָׂקוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבַּל: ה וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לְהַתֵּן מִסְרִיסֵי
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֵמִיד לִפְנֶיהָ וַתִּצְוֶהוּ עַל־מִרְדֵּכִי לָדַעַת מַה־זֶּה וְעַל־
מַה־זֶּה: ו וַיֵּצֵא הַתֵּן אֶל־מִרְדֵּכִי אֶל־רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־
הַמֶּלֶךְ: ז וַיַּגְדִּלוּ מִרְדֵּכִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר קָרְהוּ וְאֵת | פְּרִשְׁת הַפֶּסֶף
אֲשֶׁר אָמַר הָמָן לְשָׂקוֹל עַל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ (בִּיהוּדִים) בִּיהוּדִים
לְאַבְדֵּם: ח וְאֶת־פֶּתִשְׁגָּן בְּתַב־הַדָּת אֲשֶׁר־נָתַן בְּשׁוֹשָׁן לְהַשְׁמִידֵם
נָתַן לוֹ לְהִרְאוֹת אֶת־אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וּלְצַוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל־
הַמֶּלֶךְ לְהַתְּחַנֵּן־לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלִּפְנֵיו עַל־עַמָּה: ט וַיָּבֹא הַתֵּן וַיַּגִּד
לְאַסְתֵּר אֶת דְּבָרֵי מִרְדֵּכִי: י וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהַתֵּן וַתִּצְוֶהוּ אֶל־
מִרְדֵּכִי: יא כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל־
אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא־
יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שַׂרְבִּיט
הַזָּהָב וְחִיָּה וְאִנִּי לֹא נִקְרָאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים
יוֹם: יב וַיִּגִּידוּ לְמִרְדֵּכִי אֶת דְּבָרֵי אֶסְתֵּר: יג וַיֹּאמֶר מִרְדֵּכִי לְהַשִּׁיב

ד א ומרדכי ידע. בעל החלום אמר לו שהסכימו העליונים לכך לפי שהשתחוו לללם בימי
נבוכדנצר ושנחנו מסעודת אחשורוש: ב כי אין לבוא. חין דרך חרץ לבוא אל שער המלך
בלבוש שק: ג דבר המלך ודתו. כשהסלוחים נושאי הספרים עוזרים שם נתנה הדת בעיר:
ז פרשת הכסף. פירוש הכסף: י אל תדמי בנפשך. אל תחשבי כמו (במדבר לג) והיה כאשר
דמיתי, אל תדמי בנפשך אל תהי סבורה להמלט ביום ההריגה בבית המלך שאין את רואה
לסכן עצמך עכשיו על הספק לבא אל המלך שלא ברשות:

בוג'ילת אסתר

אֶל־אֶסְתֵּר אֶל־תִּרְמִי בְּנִפְשׁוֹ לְהַמְלִיט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־
הַיְּהוּדִים: י כִּי אִם־הִחְרַשׁ תִּחְרִישִׁי בַּעַת הַזֹּאת רוּחַ וְהִצְלָה יַעֲמֹד
לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר וְאֵת וּבֵית־אָבִיךָ תֹּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם־לָעַת
כְּזֹאת הִגַּעַת לַמַּלְכוּת: טו וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהַשִּׁיב אֶל־מַרְדֳּכָי: טז לֵךְ
כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאֶל־תֹּאכְלוּ
וְאֶל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשַׁת יָמִים לִילָה וַיּוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרָתִי אֲצֹם כֵּן וּבְכֵן
אָבּוּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כָדַת וּכְאֲשֶׁר אָבְדָתִי אָבְדָתִי: יז וַיַּעֲבֹר
מַרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוְּתָהּ עָלָיו אֶסְתֵּר:

ה « וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר
בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא
מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבַּיִת: ג וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־
אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בַּחֲצַר נִשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיִּשָּׁט הַמֶּלֶךְ
לְאַסְתֵּר אֶת־שְׂרָבִיט הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ
הַשְּׂרָבִיט: ג וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מִה־לֵּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמִה־בִּקְשָׁתְךָ
עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וַיִּנָּתֶן לָּהּ: ד וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב

יד וּמִי יוֹדֵעַ אִם לָעַת כְּזֹאת הִגַּעַת. וּמִי יוֹדֵעַ אִם יִחְפּוֹץ בִּיךְ הַמֶּלֶךְ לִשְׁנֵה הַבָּחַשׁ שְׂהוּא זְמַן
הַהֲרִיגָה: לָעַת כְּזֹאת. שְׂהוּא הִיּוּ עוֹמֵד בְּנִיסָן וּזְמַן הַהֲרִיגָה בַּחֲדָר לִשְׁנֵה הַבָּחַשׁ: הִגַּעַת
לַמַּלְכוּת. אִם תִּגִּיעִי לַגְּדוּלָה שְׂחַת בַּה עַכְשִׁיו: טז אֲשֶׁר לֹא כָדַת. שְׂחִין דַּת לִיכְנֵס אֲשֶׁר לֹא
יִקְרָא, וּמִ"א אֲשֶׁר לֹא כָדַת עַד עַתָּה בַּחוּס וְעַכְשִׁיו בְּרָחוּ: וּכְאֲשֶׁר אָבְדָתִי אָבְדָתִי. וּכְאֲשֶׁר
הַתַּחֲלָתִי לִיכָּר לַחֲבוּד לִכָּר וְחַמּוֹת, וּמִ"א כְּאֲשֶׁר אָבְדָתִי מִבֵּית אָבִי לַחֲבוּד מִמֶּךְ שְׂמַעַכְשִׁין שְׂחִין
בְּרָחוּ נִבְעַלַת לְגוֹי אֲנִי אֲסוּרָה לָךְ: יז וַיַּעֲבֹר מַרְדֳּכָי. עַל דַּת לַהֲתַעֲנוֹת בִּי"ט רֶאשִׁון שֶׁל פֶּסַח
שְׂשַׁתַּעֲנָה י"ז בְּנִיסָן וּט"ז וּט"ז סְחֵרִי בִּיּוֹם י"ג נִכְתְּבוּ הַסְּפָרִים:

ה « מַלְכוּת. בְּגִדֵּי מַלְכוּת וּרְבוּתִינוּ אֲמָרוּ שְׁלִבְשָׁתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כְּמוֹ דָּחַת אֲמָר (ד"ה א' י"ב)
וְרוּחַ לִבְשָׁה אֶת עַמִּשִּׁי: ג עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת. דָּבָר שְׂהוּא בַּחֲמִנֵּעַ וּבַחֲמִי הַמַּלְכוּת הוּא בֵּית
הַמֶּקְדָּשׁ שְׂהַתְּחִילוּ לִבְנוֹתוֹ בִּימֵי כּוֹרֶשׁ וְחִזְרִי בּוֹ וְלוֹה לִבְטֹל הַמַּלְאָכָה וְחַחֲשׁוּרוֹ שְׂעַמֵּד אַחֲרָיו
גַּם הוּא בִּיטֹל הַמַּלְאָכָה וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא אֵף אִם תִּשְׁחִי מִמֶּנִּי חֲמִי הַמַּלְכוּת אֲתָן לָךְ: ד יְבוּא
הַמֶּלֶךְ וְחַמֵּן. רְבוּתִינוּ אֲמָרוּ טַעֲמִים הִרְבֵּה בְּדָבָר מֵה רִאֲתָה אֶסְתֵּר שְׂזִימְנָה אֶת הַמֶּן כְּדִי
לִקְנֹאוּ בַּמֶּלֶךְ וּבְסָרִים שְׂהַמֶּלֶךְ יִחְשׁוּב שְׂהוּא חֲשׁוֹק אֵלֶיהָ וַיַּהֲרִגוּ וְעוֹד טַעֲמִים רַבִּים: אֵל
הַמִּשְׁתָּה. כָּל סַעוּדָה נִקְרָאת עַל שֶׁ הֵינן שְׂהוּא עֵיקָר:

בגִּילת אֶסְתֵּר

יָבֹוא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן הַיּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ: ה' וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ מֵהֵרֹו אֶת־הָמֶן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן
אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר: ו' וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
בַּמִּשְׁתֶּה הַזֶּה מִן־מַה־שָּׂאֲלָתָךְ וַיִּנָּתֶן לָךְ וּמַה־בִּקְשָׁתָךְ עַד־חֲצִי
הַמַּלְכוּת וַתַּעֲשׂ: ז' וַתַּעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמֶר שְׂאֲלָתִי וּבִקְשָׁתִי: ח' אִם־
מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת אֶת־שְׂאֲלָתִי
וּלַעֲשׂוֹת אֶת־בִּקְשָׁתִי יָבֹוא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אָעֲשֶׂה
לָהֶם וּמָחָר אָעֲשֶׂה כְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ: ט' וַיֵּצֵא הָמֶן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמִיחַ
וְטוֹב לֵב וּכְרָאוֹת הָמֶן אֶת־מֶרְדֳּכָי בַּשַּׁעַר הַמֶּלֶךְ וּלֹא־קָם וּלֹא־זָע
מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמֶן עַל־מֶרְדֳּכָי חֲמָה: י' וַיִּתְּאֲפֶק הָמֶן וַיָּבֹוא אֶל־בֵּיתוֹ
וַיִּשְׁלַח וַיָּבֹא אֶת־אֱהִבְיוֹ וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ: יא' וַיִּסְפֹּר לָהֶם הָמֶן אֶת־
כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ
עַל־הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ: יב' וַיֹּאמֶר הָמֶן אִף לֹא־הִבִּיֵּאָה אֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה כִּי אִם־אוֹתִי וְגַם־
לְמָחָר אֲנִי קְרוֹא־לָהּ עִם־הַמֶּלֶךְ: יג' וְכֹל־זֶה אֵינְנוּ שׂוֹה לִי בְּכֹל־עֵת
אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת־מֶרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בַּשַּׁעַר הַמֶּלֶךְ: יד' וַתֹּאמֶר
לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל־אֱהִבְיוֹ יַעֲשׂוּ־עֵץ גְּבוֹה חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבִבְקָר |
אָמַר לַמֶּלֶךְ וַיִּתְּלוּ אֶת־מֶרְדֳּכָי עָלָיו וּבֹא־עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה
שְׂמִיחַ וַיִּיטֹב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמֶן וַיַּעַשׂ הָעֵץ:

ו' « בַּלִּילָה הַהוּא נִדְּדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת־סֹפֶר
הַזְכָּרֹנוֹת דְּבָרֵי הַיָּמִים וַיְהִיו נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: ב' וַיִּמָּצֵא כְּתוּב

ח' וּמָחָר אָעֲשֶׂה כְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ. מה שבקשת ממני כל הימים לנלות לך את עמי ואת מולדתי:
י' וַיִּתְּאֲפֶק. נתחזק לעמוד על כעסו כי היה ירא להנקם בלא רשות, ויתאפק, אישט"ניר
בלע"ז: יג' אֵינְנו שׂוֹה לִי. איני חש לכל הכבוד אשר לי: בכל עת וגו'. אמרו רבותינו שְׂוִיה
מראה לו שטר שמכר עַלְמוֹ לעבד על חוסר מזונות כשנתמנו ראשי גייסות מרדכי וסמן
במלחמה אחת:

בגִּילת אֶסְתֵּר

אֲשֶׁר הִגִּיד מֶרְדֳּכָי עַל־בִּגְתָּנָא וְתִרְשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמָרֵי
הַסֵּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ: ג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מֶה־
נַעֲשֶׂה יִקָּר וּגְדוּלָּה לְמֶרְדֳּכָי עַל־זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתָיו
לֹא־נַעֲשֶׂה עִמּוֹ דָּבָר: ד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בַחֲצַר וְהֵמֶן בָּא לַחֲצַר
בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר לַמֶּלֶךְ לְתִלּוֹת אֶת־מֶרְדֳּכָי עַל־הָעֵץ
אֲשֶׁר־הֵכִין לוֹ: ה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הֵמֶן עֹמֵד בַּחֲצַר
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא: ו וַיְבוֹא הֵמֶן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מֶה־לַּעֲשׂוֹת בְּאִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר הֵמֶן בִּלְבֹּד לָמִי יַחֲפֹץ הַמֶּלֶךְ
לַעֲשׂוֹת יִקָּר יוֹתֵר מִמֶּנִּי: ז וַיֹּאמֶר הֵמֶן אֶל־הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
חָפֵץ בִּיקָרוֹ: ח יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְבִשְׁבוּ הַמֶּלֶךְ וְסוּס
אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וְאֲשֶׁר נָתַן בְּתֵר מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ: ט וְנָתַן
הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל־יַד־אִישׁ מִשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ הַפְּרָתָמִים וְהַלְבִּישׁוּ אֶת־
הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וְהִרְכִּיבֵהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחוּב הָעִיר
וְקִרְאוּ לִפְנָיו בְּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ: י וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְהֵמֶן מָה־רַק אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס בְּאֲשֶׁר דְּבָרְתָּ וַעֲשֶׂה־
כֵּן לְמֶרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אֶל־תִּפֹּל דָּבָר מִכָּל אֲשֶׁר
דְּבָרְתָּ: יא וַיִּקַּח הֵמֶן אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיַּלְבֵּשׁ אֶת־מֶרְדֳּכָי
וַיַּרְכִּיבֵהוּ בִּרְחוּב הָעִיר וַיִּקְרָא לִפְנָיו בְּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
חָפֵץ בִּיקָרוֹ: יב וַיֵּשֶׁב מֶרְדֳּכָי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהֵמֶן נִדְּחָף אֶל־בֵּיתוֹ

ו א נדדה שנת המלך. נס היה, ויש אומרים שם את לבו על שזמנה אסתר את המן שמה נתנה עיניה בו ויהרגהו: להביא את ספר הזכרונות. דרך המלכים כששנתן נודדת אומרים לפניהם משלים וסיחות עד ששנתם חוזרת עליהם, ורבותינו אמרו מתוך שנתן לבו על המן ואסתר אמר אי אפשר שלא ידע אדם שנתם שהוא אוהבי ויגלה לי וחזר ואמר שמה עשה לי אדם טובה ולא גמלתיו ואין חוששין עוד לי, לפיכך ויאמר להביא את ספר הזכרונות: ט ונתן הלבוש והסוס על יד איש. ואת הכתר לא הזכיר שראה עינו של מלך רעה על שאמר שיתנו הכתר בראש אדם:

בְּגִיטָה אֶסְתֵּר

אָבֵל וַחֲפוּי רֹאשׁ: י וַיִּסְפֹּר הָמָן לְזָרֶשׁ אֶשְׁתּוֹ וּלְכָל־אֲהָבָיו אֵת כָּל־
אֲשֶׁר קָרְהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו וְזָרֶשׁ אֶשְׁתּוֹ אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים
מִרְדֳּכָי אֲשֶׁר הַחֲלוֹת לִנְפֹל לִפְנֵי לֹא־תוּכַל לוֹ כִּי־נִפּוֹל תִּפּוֹל
לִפְנֵיו: י עוֹדִם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיְבַהֲלוּ לְהַבִּיאַ
אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר:

ז א וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן לַשִּׁתּוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה: ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשְּׁנִי בַּמִּשְׁתֶּה הָיִין מִה־שְּׂאֵלָתְךָ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וַתִּנָּתֶן לָךְ וּמִה־בִקְשָׁתְךָ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוֹת וַתַּעַשׂ: ג וַתֵּעַן אֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אִם־מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
תִּנָּתֶן־לִי נִפְשִׁי בְּשֵׂאֲלָתִי וְעַמִּי בִּבְקֶשְׁתִּי: ד כִּי נִמְכְּרָנוּ אֲנִי וְעַמִּי
לְהַשְׁמִיד לְהָרוֹג וּלְאַבֵּד וְאֵלּוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכְּרָנוּ הַחֲרָשְׁתִּי
כִּי אֵין הֵצֵר שׁוּה בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ: ה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרֹשׁ
וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאִי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מִלְּאוּ לְבֹ
לַעֲשׂוֹת כֵּן: ו וַתֹּאמֶר־אֶסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב הָמָן הָרַע הַזֶּה וְהָמָן
נִבְעֵת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה: ז וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הָיִין
אֶל־גִּנַּת הַבֵּיתָן וְהָמָן עָמַד לִבְקֶשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי
רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרַעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ: ח וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבֵּיתָן

יב וישב מרדכי. לשקן ולתעניתו: אבל וחפוי ראש. רבותינו פירשו הדבר במסכת מגילה:
י אֲשֶׁר הַחֲלוֹת לִנְפֹל וגו'. אמרה אומה זו נמשלו לכוכבים ולעפר כשהם יורדים
עד לעפר ושהם עולים עולים עד לרקיע ועד הכוכבים:

ז ג תנתן לי נפשי. שלא אהרג בשלשה עשר בחדר שגזרת גזירת הריגה על עמי ומולדתי:
ועמי אינתי לי בבקשתי שלא יהרגו ואם תאמר מה איכפת לך כי איככה אוכל ורחיתי וגו':
ד כִּי אֵין הֵצֵר שׁוּה בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ. איננו חושש בנזק המלך שאילו רדף אחר הנאתך היה לו
לומר מכור אותם לעבדים ולשפחות וקבל הממון או החי' אותם להיות לך לעבדים הם
וזרעם: ה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה. כל מקום שנאמר ויאמר
וַיֹּאמֶר ב' פעמים אינו אלא למדרש ומדרשו של זה בתחלה היה מדבר עמה על ידי שליח
עכשיו שידע שממשפחת מלכים היא דבר עמה הוא בעצמו: ז כִּי כָלְתָה. נגמרה הרעה
והסנאה והנקמה:

בוג'ילת אסתר

אֶל־בֵּית | מִשְׁתֶּה הַיַּיִן וְהָמֶן נָפַל עַל־הַמָּטָה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִגֵּם לִכְבוֹשׁ אֶת־הַמְּלָכָה עִמִּי בְּבֵית הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי
הַמֶּלֶךְ וּפָנִי הָמֶן חָפּוּ: ט וַיֹּאמֶר חֲרֻבּוֹנָה אַחַד מִן־הַסָּרִיסִים לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה־הֶעֱץ אֲשֶׁר־עָשָׂה הָמֶן לְמַרְדֵּכִי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־
הַמֶּלֶךְ עִמָּד בְּבֵית הָמֶן גְּבַהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תִּלְהוּ
עֲלָיו: ׀ וַיִּתְּלוּ אֶת־הָמֶן עַל־הֶעֱץ אֲשֶׁר־הִכִּין לְמַרְדֵּכִי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ
שָׁכְכָה:

ח א בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ לְאַסְתֵּר הַמְּלָכָה אֶת־בֵּית
הָמֶן צָרָר (הַיְּהוּדִים) וּמַרְדֵּכִי בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הִגִּידָה
אֶסְתֵּר מַה הוּא־לָּהּ: ב וַיִּסֶּר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הָעֵבִיר מֵהָמֶן
וַיִּתְּנָה לְמַרְדֵּכִי וַתֵּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת־מַרְדֵּכִי עַל־בֵּית
הָמֶן: ג וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו
וַתִּבֹּךְ וַתִּתְחַנֵּן־לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רַעַת הָמֶן הָאֲגָגִי וְאֵת מַחֲשַׁבְתּוֹ
אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים: ד וַיּוֹשֹׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֵת שָׂרְבֹט הַזָּהָב
וַתִּקֶּם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: ה וַתֹּאמֶר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
וְאִם־מִצָּאתִי חַן לִפְנָיו וְכֹשֶׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו
יִכָּתֵב לְהַשְׁיֵב אֶת־הַסָּפָרִים מַחֲשַׁבֶּת הָמֶן בֶּן־הַמִּלְּתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר
פָּתַב לְאַבֵּר אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ: ו כִּי אֵיכָכָה
אוֹכֵל וְרֹאֲתִי בָרָעָה אֲשֶׁר־יִמָּצָא אֶת־עַמִּי וְאֵיכָכָה אוֹכֵל וְרֹאֲתִי
בְּאַבְדֹן מוֹלָדָתִי: ז וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ לְאַסְתֵּר הַמְּלָכָה

ח והמן נפל. המלך דחפו: על המטה אשר אסתר עליה. דרכן היה ליטב בסעודה על זמן
על גבי המטות כמו שאמר בראש הספר מטות זהב וכסף לבני המטה: הגם לכבוש. לשון
תימה הוא לכבוש לאנוס בחזקה כמו (במדבר לב) ונכבשה הארץ: ט גם הנה העץ. גם רעה
אחרת עשה שהכין העץ לתלות אהבו של מלך שהליל המלך מסס המות:
ח א מה הוא לה. איך הוא קרוב לה: ג להעביר את רעת המן. שלא תתקיים עלתו הרעה:

בְּגִיכָת אֶסְתֵּר

וּלְמַרְדֵּכִי הַיְּהוּדִי הָיָה בֵּית־הָמֶן נִתְּתִי לְאַסְתֵּר וְאִתּוֹ תָּלוּ עַל־הָעֵץ
עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ (בִּיהוּדִיִּים) בַּיְּהוּדִים: ^ח וְאַתֶּם כָּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים
בְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחַתְמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי־כָתָב אֲשֶׁר־
נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנִחַתְמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהַשִּׁיב: ^ט וַיִּקְרְאוּ
סִפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בַּעֲת־הָהִיא בַּחוּדֹשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִינּוֹן
בְּשָׁלוֹשָׁה וָעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכְתֹּב בְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה מֶרְדֵּכִי אֶל־הַיְּהוּדִים
וְאֵל הָאֲחֻשְׁדָּרְפָּנִים וְהַפָּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר | מֵהוּדוּ וְעַד־
כּוּשׁ שָׁבַע וָעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָּבָה וְעַם וְעַם
כָּלשֹׁנוֹ וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָּבָם וְכָלשׁוֹנָם: ^י וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ
אֲחֻשְׁוֹרֶשׁ וַיַּחֲתֶם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סִפְרִים בְּיַד הָרָצִים
בְּסוּסִים רַכְבִּי הָרָכָשׁ הָאֲחֻשְׁתָּרְנִים בְּנֵי הָרַמְכִּים: ^{יא} אֲשֶׁר נָתַן
הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים | אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וָעִיר לְהַקְהֵל וּלְעֹמֵד עַל־נַפְשָׁם
לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חַיִּל עִם וּמְדִינָה הַצָּרִים אִתָּם טָף
וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לְבוֹז: ^{יב} בַּיּוֹם אַחֵר בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁוֹרֶשׁ
בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר: ^{יג} פָּתְשָׁגָן
הִכְתָּב לְהַנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלַהֲיוֹת
(הַיְּהוּדִיִּים) הַיְּהוּדִים (עַתּוּדִים) עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם
מֵאִיְבֵיהֶם: ^{יד} הָרָצִים רַכְבִּי הָרָכָשׁ הָאֲחֻשְׁתָּרְנִים יֵצְאוּ מִבְּהָלִים
וְדַחוּפִים בְּדָבָר הַמֶּלֶךְ וְהָרַת נִתְּנָה בְּשׁוֹשָׁן
הַבִּירָה: ^{טו} וּמֶרְדֵּכִי יֵצֵא | מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוּשׁ מַלְכוּת

ז הנה בית המן וגו'. ומעתה הכל רואים שאני חפץ בכס וכל מה שתאמרו יאמינו הכל
שמאתי הוא לפיכך אין לריכין אתם להשיבם אלא כתבו ספרים אחרים כטוב בעיניכם:
ח אין להשיב. אין נאה להשיבו ולעשות כתב המלך בזיוף: ט ככתבה. צאותיות שלה:
כלשנו. הוא הדיבור: י ביד הרצים. רוכבי סוסים שנוה להם לרוץ: האחשתרנים. מין
גמלים הממהרים לרוץ: יא ושללם לבוז. כאשר נכתב בראשונות והם בזה לא שלחו את
ידם שהראו לכל שלא נעשה לשם ממון: יג פתשגן. אגרת מפורש: יד מבהלים. ממהרים
אותם לעשות מהרה לפי שלא היה להם פנאי שהיה להם להקדים ראיה הראשונים להעבירם:
טו ותכריך בויץ. מעטה בוך טלית העשוי להתעטף: יז מתיהודים. מתגיירים:

בגִּילת אֶסְתֵּר

תִּכְלַת וְחֹזֶר וְעִטְרַת זֶהָב גְּדוֹלָה וְתִכְרִיף בּוֹץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוֹשָׁן
צָהָלָה וְשִׂמְחָה: טו לַיהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשׁוֹשָׁן
וַיִּקָּר: יז וּבְכָל־מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ וּבְכָל־עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר־
הַמֶּלֶךְ וּדְתוּ מִזֵּיעַ שִׂמְחָה וְשׁוֹשָׁן לַיהוּדִים מִשְׁתָּה וַיּוֹם טוֹב וַיְרַב־
מִעַמִּי הָאָרֶץ מִתִּיהָרִים כִּי־נָפַל פָּחַד־הַיהוּדִים עֲלֵיהֶם:

ט א וּבְשָׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ
אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וּדְתוּ לְהַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׁבְרוּ אִיבֵי
הַיהוּדִים לְשָׁלוֹט בָּהֶם וְנִהְפְּזוּ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיהוּדִים הֵמָּה
בְּשָׁנָאֵיהֶם: ב נִקְהָלוּ הַיהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ
אֲחִשׁוּרוֹשׁ לְשַׁלַּח יָד בַּמִּבְקָשִׁי רָעַתָם וְאִישׁ לֹא־עָמַד לִפְנֵיהֶם כִּי־
נָפַל פָּחַדָם עַל־כָּל־הָעַמִּים: ג וְכָל־שָׂרֵי הַמְּדִינֹת וְהָאֲחִשְׁוֶרְפָּנִים
וְהַפָּחוֹת וְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מִנְּשָׂאִים אֶת־הַיהוּדִים כִּי־
נָפַל פָּחַד־מֶרְדֵּכִי עֲלֵיהֶם: ד כִּי־גָדוֹל מֶרְדֵּכִי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְשִׁמְעוֹ
הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִינֹת כִּי־הָאִישׁ מֶרְדֵּכִי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל: ה וַיָּכּוּ הַיהוּדִים
בְּכָל־אִיבֵיהֶם מִכַּת־חֶרֶב וְהָרָג וְאֲבָרָן וַיַּעֲשׂוּ בְּשָׁנָאֵיהֶם
כְּרָצוֹנָם: ו וּבְשׁוֹשָׁן הַבִּיָּרָה הָרְגוּ הַיהוּדִים וְאֶבֶד חֲמֵשׁ מֵאוֹת
אִישׁ:

וְאֵת ז

וְאֵת

פְּרִשְׁנִדְתָּא

וְאֵת

דְּלָפּוֹן

וְאֵת

אֶסְפֵּתָא:

וְאֵת

פּוֹרְתָא

וְאֵת

אֶדְלִיא

וְאֵת

אֶרִידְתָּא:

וְאֵת ט

פְּרִמְשָׁתָא

ג וְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה. לוֹתֵם שֶׁהֵיוּ מִמוֹנִים לַעֲשׂוֹת לְרֵכִי הַמֶּלֶךְ:

בְּגִיכָּת אֶסְתֵּר

אֲרִיסִי וְאֶת
אֲרִי וְאֶת
וְיִזְתָּא: עֲשֶׂרֶת

בְּנֵי הַמֶּן בְּנֵי־הַמֶּדְתָּא צִרְרִי הַיְּהוּדִים הִרְגוּ וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־
יָדָם: יא בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפֵּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוֹשָׁן הַבִּירָה לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ: יב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוֹשָׁן הַבִּירָה הִרְגוּ
הַיְּהוּדִים וְאַבְדְּ חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְאֶת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הַמֶּן בְּשָׂאֵר
מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ מִה עָשׂוּ וּמִה־שָּׂאֲלָתָהּ וַיִּנָּתֶן לָהּ וּמִה־בִּקְשָׁתָהּ עוֹד
וַתַּעַשׂ: יג וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֶן גַּם־מִחוּר
לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשָׁן לַעֲשׂוֹת כִּדְּת הַיּוֹם וְאֶת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הַמֶּן
יִתְּלוּ עַל־הָעֵץ: יד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהַעֲשׂוֹת כֵּן וַתִּנָּתֶן דָּת בְּשׁוֹשָׁן וְאֶת
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הַמֶּן תָּלוּ: טו וַיִּקְהֲלוּ (וַיְהוּדִיִּים) הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־בְּשׁוֹשָׁן
גַּם בַּיּוֹם אַרְבַּעַה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיְהִי־רָגוּ בְּשׁוֹשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
אִישׁ וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם: טז וּשְׂאֵר הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּמְדִינֹת
הַמֶּלֶךְ נִקְהָלוּ | וַעֲמַד עַל־נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאִיְבֵיהֶם וְהָרָג בְּשִׁנְאֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים אָלֶף וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם: יז בַּיּוֹם־שִׁלְשָׁה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשֶׂה אֹתוֹ יוֹם מְשֻׁתָּה
וּשְׂמֻחָה: יח (וַיְהוּדִיִּים) וַיְהִי־הַיּוֹדִים אֲשֶׁר־בְּשׁוֹשָׁן נִקְהָלוּ בְּשִׁלְשָׁה
עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבַּעַה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בְּחִמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשֶׂה אֹתוֹ יוֹם
מְשֻׁתָּה וּשְׂמֻחָה: יט עַל־כֵּן הַיְּהוּדִים (הַפְּרוּזִים) הִפְרָזִים הִישָׁבִים

י עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הַמֶּן. ראינו בסדר עולם אלו עשרה שכתבו שטנה על יהודה וירושלים כמו
שכתוב בספר עזרא (עזרא 7) ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על ישיבי
יהודה וירושלים, ומה היא השטנה לבטל העולים מן הגולה בימי כורש שהתחילו לזנות את
הבית והלשינו עליהם הכותים והחלילים וכשמת כורש ומלך אחשורוש והתנשא המן דאג
שלא יעסקו אותן שבירושלים בזנין ושלחו בשם אחשורוש לשרי עבר הנהר לבטל: ובבזה
לא שלחו את ידם. שלא יתן המלך עין לרה בממונ: יג ואת עשרת בני המן יתלו על העץ.
אותן שנהרגו: יד ותנתן דת. נגזר חוק מאת המלך:

בגִּילת אֶסְתֵּר

בַּעֲרֵי הַפְּרָזוֹת עֲשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעַה עָשָׁר לַחֹדֶשׁ אֲדָר שְׁמֹחָה
וּמְשֻׁתָּה וַיּוֹם טוֹב וּמְשָׁלוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ: כ וַיִּכְתֹּב מֶרְדֳּכָי אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־
מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ הַקְּרוּבִים וְהָרְחוֹקִים: כא לְקִיָּם עֲלֵיהֶם
לְהַיּוֹת עֲשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעַה עָשָׁר לַחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת יוֹם־חֲמִשָּׁה
עָשָׁר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: כב כִּימִים אֲשֶׁר־נָחֻז בָּהֶם הַיְּהוּדִים
מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֵבֶל לַיּוֹם
טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשֻׁתָּה וְשִׁמְחָה וּמְשָׁלוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ
וּמִתְּנוּת לְאֲבִינֹנִים: כג וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים אֶת אֲשֶׁר־הִחֲלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת
אֲשֶׁר־כָּתַב מֶרְדֳּכָי אֲלֵיהֶם: כד כִּי הָמָן בֶּן־הַמְּדֹתָא הָאֲגָגִי צִרָר כָּל־
הַיְּהוּדִים חָשֵׁב עַל־הַיְּהוּדִים לְאַבְדָּם וְהַפִּיל פֹּהַר הוּא הַגּוֹרֵל לְהִמָּם
וּלְאַבְדָּם: כה וּבִבְאֵה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עַם־הַסֵּפֶר יָשׁוּב מִחֲשַׁבְתּוֹ
הָרָעָה אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים עַל־רֹאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בְּנָיו
עַל־הָעֵץ: כו עַל־כֵּן קָרָאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוּרִים עַל־שֵׁם הַפֹּהַר עַל־
כֵּן עַל־כָּל־דְּבָרֵי הָאֲגֵרָת הַזֹּאת וּמִה־רָאוּ עַל־כִּכָּה וּמִה־הִגִּיעַ
אֲלֵיהֶם: כז קִיָּמוֹ (וּקְבָל) וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים | עֲלֵיהֶם | וְעַל־זִרְעָם וְעַל
כָּל־הַנָּלִוִּים עֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבֹר לְהַיּוֹת עֲשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה

יט הַפְּרָזִים. שְׁאִינֶם יוֹשְׁבִים בְּעָרֵי חוּמָה בְּאַרְבַּעַה עָשָׁר וּמוֹקִפִּין חוּמָה בְּט"ו כָּשׁוֹן וְהִיקָף
זֶה לָרִיךְ סִיּוּמָה מִיָּמֹת יוֹסֵעַ בֶּן נוֹן. כך דִּרְשׁוּ וְלִמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ: וּמְשַׁלַּח. שֶׁס' דָּבָר כִּמוֹ מִשְׁמֵר
מִשְׁמַע לִפְיֶךָ הַשִּׁי"ן נְקוּדָה רַפִּי: כ וַיִּכְתֹּב מֶרְדֳּכָי. הִיא הַמַּגִּלָּה הַזֹּאת כְּמוֹת שֶׁהִיא: כד כִּי
הָמָן בֶּן הַמְּדֹתָא. חֲסֵד לְהוֹמֵם וְלֹא־בָדֵס: כה וּבִבְאֵה. אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ לְהַתְחַנֵּן לוֹ: אָמַר עַם
הַסֵּפֶר. אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּפִיו וְלוֹה לְכַתּוֹב סְפָרִים שֶׁתִּשְׁבַּח מִחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה בְּרֹאשׁוֹ: כו עַל כֵּן עַל
כָּל דְּבָרֵי הָאֲגֵרָת הַזֹּאת. נִקְבְּצוּ הַיָּמִים הָאֵלֶּה וְלִכְךָ נִכְתְּבָה לְדַעַת דּוֹרוֹת הַבָּאִים: וּמִה־רָאוּ.
עוֹשֵׂי הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּם שֶׁעָשְׂאוּ: וּמִה־הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם. מִה־רָאָה אַחֲשֻׁרוּשׁ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי הַקּוֹדֶשׁ
וּמִה־הִגִּיעַ עֲלֵיהֶם שֶׁבֶּא שָׁטָן וְרָקַד בִּינֵיהֶם וְהִרְגֵּם אוֹת וְשָׁתִי, מִה־רָאָה הָמָן שֶׁנִּתְקַנָּה בְּמֶרְדֳּכָי
וּמִה־הִגִּיעַ אֲלָיו שֶׁתָּלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו, מִה־רָאָה מֶרְדֳּכָי שֶׁלֹּא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה וּמִה־רָאָה
אֶסְתֵּר שֶׁזִּימְנָה לְהַמָּן: כז הַנָּלִוִּים עֲלֵיהֶם. גְּרִים הַעֲתִידִים לְהַתְגַּיֵּר: כְּכַתְּבָם. שֶׁתִּהְיֶה הַמַּגִּלָּה
כְּתוּבָה כְּתָב אֲשׁוּרִית.

מְגִילַת אֶסְתֵּר

בְּכַתְּבָם וּכְזַמְנָם בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: כח וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל־דֹּר וְדֹר מִשְׁפָּחָהּ וּמִשְׁפָּחָהּ מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ וְעִיר וְעִיר וַיָּמִי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזָכָרָם לֹא־ יִסּוּף מִזְרָעָם: כט וְתִכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַּת־אֲבִיחַיִל

וּמְרֹדְכַי הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תִּקְוַת לְקַיֵּם אֶת אֲגֶרֶת הַפּוּרִים הַזֹּאת הַשְּׁנִית: ל וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֶל־שִׁבְעַת וְעֹשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מַלְכוּת אַחֲשֻׁרוּשׁ דְּבָרֵי שְׁלוֹם וָאֱמֶת: לא לְקַיֵּם אֶת־ יְמֵי הַפָּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר קָיָם עֲלֵיהֶם מְרֹדְכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיָּמוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זֶרַעַם דְּבָרֵי הַצְּמוּת וְזַעֲקָתָם: לב וּמֵאֲמַר אֶסְתֵּר קָיָם דְּבָרֵי הַפָּרִים הָאֵלֶּה וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר:

י' א וַיִּשֶׂם הַמֶּלֶךְ (אחשרש) אַחֲשֻׁרוּשׁ | מֵס עַל־הָאָרֶץ וְאֵי־ הֵם: ב וְכָל־מַעֲשֵׂה תִקְפוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפְרָשֹׁת גְּדֻלַּת מְרֹדְכַי אֲשֶׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ הִלּוּאֵיהֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מְדִי וּפָרִס: ג כִּי | מְרֹדְכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנָה לְמֶלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ וְגִדּוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אַחֲיוֹ דָּרָשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדִבֵּר שְׁלוֹם לְכָל־זֶרְעוֹ:

כח נִזְכָּרִים. בְּקִרְיַת מְגִילָה: וְנַעֲשִׂים. מִשְׁתֵּה וְשִׁמְחָה וְיוֹם טוֹב לַת מִנּוֹת וּמִתְנּוֹת: מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה. מִתְאַסְּפִין יַחַד וְאוֹכְלִים וְשׁוֹתִין יַחַד וְכך קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם שִׁמְיֵי הַפּוּרִים לֹא יַעֲבְרוּ: וְזָכָרָם. קִרְיַת מְגִילָה: לֹא יִסּוּף. תְּרַגּוּם שֶׁלֹא יִתּוּם דִּמְתַּרְגֵּם עַד תּוֹם עַד דִּסְקָ וְאִ"ל לֹמַר לַהּוֹת מַגְזֵרַת (בְּרִאשִׁית יט) פֶּן תִּסְפֶּה וּמַגְזֵרַת (שְׁמוּאֵל א כז) עֵתָה אִסְפֶּה יוֹם אֶחָד שָׁאֵם כֵּן הִיָּה לוֹ לִכְתּוּב לֹא יִסְפֶּה מִזְרָעָם: כט אֶת כָּל תִּקְוָה. תּוֹקְפוֹ שֶׁל נֶס שֶׁל אַחֲשֻׁרוּשׁ וְשֶׁל הַמֶּן וְשֶׁל מִרְדֵּכַי וְשֶׁל אֶסְתֵּר: הַשְּׁנִית. לִשְׁנֵי הַשְּׁנִיָּה חֲזָרוּ וְשִׁלְחוּ סְפָרִים שִׁיעֲשׂוּ פּוּרִים: לב וּמֵאֲמַר אֶסְתֵּר קָיָם וְגו' אֶסְתֵּר בְּקֶסֶה מֵאֵת חֲכָמֵי הַדּוֹר לִקְבָּעָה וּלְכַתּוּב סֵפֶר זֶה עִם שָׂאֵר הַכְּתוּבִים וְזֶה וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר:

י ג לְרֹב אַחֲיוֹ. וְלֹא לְכָל אַחֲיוֹ מִלְּמַד שֶׁפִּירְשׁוּ מִמֶּנּוּ מִקֶּלֶת סְנֵה־דְרִין לְפִי שֶׁנַּעֲשֶׂה קְרוֹב לְמַלְכוּת וְהִיָּה בְּטֹל מִתְלַמּוּדוֹ: לְכָל זֶרְעוֹ מוֹסֵב עַל עַמּוֹ לְכָל זֶרַע עַמּוֹ: חֲסִלַּת מְגִילַת אֶסְתֵּר.

ברכה אחר קריאת המגילה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, הרב את ריבנו. והדן את דיננו. והנזקם את נקמתנו. והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו. והנפרע לנו מצרינו. ברוך אתה יי, הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם. האל המושיע.

כלילה אומרים 'אשר הניא' וכיום ממשיכים 'שושנת יעקב' אשר הניא עצת גוים. ויפר מחשבות ערומים: בקום עלינו אדם רשע. נצר ודון מזרע עמלק: גאה בעשרו וכרה לו בור. ונדלתו יקשה לו לכד: דמה בנפשו ללכד ונלכד. בקש להשמיד ונשמד מהרה: המן הודיע איבת אבותיו. ועורר שנאת אחים לבנים: ולא זכר רחמי שואל. כי בחמלתו על אנג נולד אויב: זמם רשע להכרית צדיק. ונלכד טמא בידי טהור: חסד גבר על שונת אב. ורשע הוסיף חטא על חטאיו: טמן בלבו מחשבות ערומיו. ויתמפר לעשות רעה: ידו שלח בקדושי אל. פספו נתן להכרית זכרם: כראות מרדכי כי יצא קצף. ודתי המן נתנו בשושן: לבש שק וקשר מספר. וגזר צום וישב על האפר: מי זה יעמד לכפר שוננה. ולמחל חטאת עון אבותינו: גץ פרח מלולב. הן הדסה עמדה לעורר ישנים: סריסה הבחילו להמן. להשקותו יין חמת תנינים: עמד בעשרו ונפל ברשעו. עשה לו עץ ונתלה עליו: פיהם פתחו כל יושבי תבל. כי פור המן נהפך לפורנו: צדיק נחלץ מיד רשע. אויב נתן תחת נפשו: קימו עליהם לעשות פורים. ולשמח בכל שנה ושנה: ראית את תפלת מרדכי ואסתר. המן ובניו על העץ תלית: שושנת יעקב צהלה ושמחה. בראותם יחד תכלת מרדכי. תשועתם היית לנצח. ותקותם בכל דור ודור. להודיע שכל קניד לא יבשו. ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך. ארור המן אשר בקש לאבדי. ברוך מרדכי היהודי. ארורה זרש אשת מפחידו. ברוכה אסתר בעדי. ארורים כל הרשעים. ברוכים כל הצדיקים. וגם חרבונה זכור לטוב:

בערבית, אומרים 'ואתה קדוש' ובמוצאי שבת מקדימים 'ויהי נועם', ואומרים קדיש בלא תתקבל, ויש נוהגים לומר תתקבל. בשחרית אומרים 'אשרי' ו'ובא לציון' וממשיכים סדר התפילה.